

Prinsjesdagmemo

Zorg en Welzijn in de miljoenennota

15 september 2020

Voorwoord

Voldoende en goed opgeleide professionals voor de sector Zorg en Welzijn zijn essentieel voor onze samenleving. De huidige Coronacrisis toont dit eens te meer aan. RegioPlus werkt al jaren regionaal en branche overstijgend aan een evenwichtige arbeidsmarkt en aan de continuïteit van Zorg en Welzijn in Nederland. We vormen de schakel tussen landelijk beleid en regionaal beleid en de uitvoering daarvan. Zo kunnen we groot denken en doen, zonder daarbij de ruimte voor maatwerk en regionale diversiteit uit het oog te verliezen.

Elk jaar vat bureau RegioPlus alle beleidsmaatregelen uit de Miljoenennota samen die relevant zijn voor de sector Zorg en Welzijn. De prinsjesdagmemo 2020 geeft per ministerie inzicht in de relevante plannen, wijzigingen, kansen en (financiële) consequenties. En laat in één oogopslag zien wat het regeringsbeleid voor de komende periode is in de sector Zorg en Welzijn, met het oog op de arbeidsmarkt.

Jelle Boonstra
Directeur-bestuurder

RegioPlus

RegioPlus is het samenwerkingsverband van de veertien regionale werkgeversorganisaties in Zorg en Welzijn. Binnen het samenwerkingsverband werken de regio's intensief samen aan het in balans brengen en houden van de arbeidsmarkt. RegioPlus initieert, ondersteunt, onderzoekt en vormt de schakel tussen regionaal en landelijk arbeidsmarktbeleid.

Kijk voor meer informatie op www.regioplus.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	5
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	10
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	20
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	28
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat	31
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Justitie en Veiligheid	34

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Zoals ook de vorige jaren werkt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) aan een slagvaardige overheid, prettige en veilige woonomgeving en een goed functionerende digitale overheid. De coronacrisis laat eens te meer het belang daarvan zien. Daarnaast is BZK ook verantwoordelijk voor het uitvoeren van de verkiezingen in 2021.

BZK zet in op de onderstaande beleidsthema's:

- Sterke en levendige democratie
- Duurzaam, betaalbaar, prettig en veilig wonen voor iedereen
- Een waardegedreven digitale overheid
- Versnelling naar een grenzeloos samenwerkende overheid

Sterke en levendige democratie

Lokale democratie versterken

Gemeenteraden vertegenwoordigen de inwoners in hun gemeente en komen op voor hun belangen. Inwoners denken en doen daarnaast ook rechtstreeks mee, bijvoorbeeld door ideeën aan te dragen of zelf initiatief te nemen. Dit stimuleert BZK bijvoorbeeld met het samenwerkingsprogramma Democratie in Actie en de Quick Scan Lokale Democratie. De Wet versterking participatie beoogt de inspraak van inwoners te vergroten en hen meer te betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Zodoende kunnen burgers meer invloed uitoefenen op beleid in hun regio.

Duurzaam, betaalbaar, prettig en veilig wonen voor iedereen

Integrale ontwikkeling van een aantal gebieden en regio's

Met mede-overheden, hun maatschappelijke partners en andere ministeries continueert in 2021 BZK de meerjarige samenwerking. Deze is gericht op de integrale ontwikkeling van een aantal gebieden en regio's. Het gaat in dit kader – naast de bijzondere betrokkenheid bij Groningen, Rotterdam-Zuid en Zeeland – allereerst om grensoverschrijdende inzet in zeven grensregio's en een enkele andere regio waar sprake is van bevolkingsdaling. Hiernaast gaat het om de inzet in de zes woondealregio's. Bij de vormgeving van de inzet wordt gebruikt gemaakt van de instrumenten regiodeals (inclusief de inzet van midden uit de regio-envelop), woondeals en – waar het gaat om beleidsinnovatie in het kader van de programma's (Europese) agenda stad – City Deals en Europese partnerschappen.

Er wordt specifiek geïnvesteerd in Groningen, Rotterdam-Zuid, Zeeland, de grensregio's en een enkele andere regio waar sprake is van bevolkingsdaling.

Extra informatie over Regio Deals uit de begroting van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

De regio is de omgeving waar maatschappelijke opgaven (kansen én uitdagingen) samenkomen. Of het nu gaat om het stimuleren van de economie, het oplossen van ecologische uitdagingen of het versterken van de sociale cohesie. Als het Rijk, regionale overheden en de bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties in regio's samen optrekken om deze opgaven aan te pakken, kan meer gedaan worden voor de regio en

worden bijgedragen aan de brede welvaart in Nederland. Met de Regio Deals wil het kabinet in partnerschap met de regio's meervoudige opgaven aanpakken, die bijdragen aan de brede welvaart. Samen met publieke en private partners wordt gewerkt aan een integrale aanpak van ecologische, economische en sociale opgaven die in de regio spelen.

Het kabinet heeft bekendgemaakt in totaal € 482 mln. te reserveren voor de zes opgaven uit het Regeerakkoord: Brainport Eindhoven, Nucleaire problematiek, Zeeland, ESTEC, Rotterdam-Zuid en de BES-eilanden. In 2019 is een additionele € 20 mln. uit de Regio Envelop beschikbaar gesteld voor de BES-eilanden. De middelen voor de nucleaire problematiek en ESTEC zijn overgeboekt naar de begroting van het Ministerie van Economische Zaken.

In de tweede tranche werkt het kabinet samen met de regio's aan de volgende twaalf Regio Deals: Noordoost Fryslân en Holwerd aan Zee, Natuurinclusieve landbouw, Zuid- en Oost-Drenthe, Twente, Achterhoek, Foodvalley, Parkstad Limburg, Midden- en West-Brabant Makes and Moves, Den Haag Zuidwest, Noordelijk Flevoland, bodemdaling Groene Hart en ZaanIJ (Kamerstuk 29 697, nr. 56). Met deze Regio Deals zet het kabinet in op het versterken van de brede welvaart in Nederland door de verschillende opgaven die in de regio's spelen gezamenlijk aan te pakken. De Tweede Kamer is in 2019 geïnformeerd over de gesloten Regio Deals.

In de derde tranche Regio Deals werkt het kabinet samen met de regio's aan de volgende veertien Regio Deals: Zuidoost-Friesland, Groningen-Noord, Oost-Groningen, regio Zwolle, Veluwe, Cleantech, Rivierenland, Noordoost-Brabant, Noord-Limburg, Zeeuws-Vlaanderen, Zuid-Hollandse Delta, Drechtsteden en Gorinchem, vitale wijken Overvecht, Batau en Vollenhove en Maritiem cluster Kop van Noord-Holland (Kamerstuk 29 697, nr. 81). Naar verwachting worden Regio Deals uit de derde tranche medio 2020 gesloten en worden de eerste middelen in 2020 ter beschikking gesteld aan de regio.

Groningen

In 2018 is het nationaal Programma Groningen van start gegaan, waarbij de komende tien jaar € 1,15 mld. ingezet wordt om de economische ontwikkeling, de verduurzaming en de leefbaarheid van de regio te stimuleren. De regio voert zelf de regie over de besteding van de middelen.

Groninger Zorgakkoord: voor het dossier Groningen boekt het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de budgetten uit het Groninger Zorgakkoord over aan het Ministerie van BZK ten behoeve van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). Dit betreft in 2021 300, en in zowel 2022, als 2023 1.700 (bedragen x 1000).

Zeeland

Gemeente Vlissingen, Waterschap Scheldestromen en het Rijk hebben op 26 juni 2020 een bestuursakkoord gesloten over de compensatie voor het feit dat de Marinierskazerne niet naar Vlissingen verhuist. Onderdeel van de maatregelen zijn de Law Delta. Dit omvat een justitiecomplex en een Strategisch kenniscentrum Georganiseerde Ondernemende Criminaliteit in Vlissingen, de ontwikkeling van het Delta Kenniscentrum voor water, voedsel en energie samen met Zeeuwse kennisinstellingen en twee Nederlandse Universiteiten en het verbeteren van de verbindingen van Zeeland en Vlissingen met de Randstad, Brabant en Vlaanderen. Bij het totale pakket aan maatregelen zijn meerdere departementen betrokken. Het totale budget aan Rijkszijde bedraagt € 650 mln. in tien jaar tijd.

Eerstelijnszorg Zeeland: de Zeeuwse coalitie (samenwerking met zorgverzekeraar, Zeeuwse ziekenhuizen, GGZ, VVT, huisartsen, gemeenten en provincie) heeft op basis van Zeeuwse data (regiobeeld) een gezamenlijk plan opgesteld om de infrastructuur voor de zorg te versterken. Voor de uitvoering van het plan, dat is opgesteld door CZ, Emergis, ADRZ, Zorgsaam en SVRZ, voor het versterken van de Zeeuwse Zorginfrastructuur is € 5,3 mln. noodzakelijk. Het Rijk levert een incidentele bijdrage van € 3,2 mln.

In Zeeland is sprake van een toenemend tekort aan huisartsen. Uit ervaring blijkt dat artsen na de opleiding vaak blijven wonen in de regio waar de opleiding is genoten. Door huisartsen in opleiding (HAIO) de gehele opleiding van drie jaar in Zeeland te laten doorlopen, wordt dit effect beoogd. Er is een pilot gestart door de huisartsenopleiding van het Erasmus MC. In deze pilot starten per september vier HAIO's om de hele opleiding in Zeeland te laten doorlopen. Deze maatregel houdt in dat deze pilot structureel wordt gemaakt, waarbij vanaf 2021 tweemaal vier HAIO's in Zeeland de opleiding doorlopen. Onder de voorwaarde dat er voldoende opleiders en kwalitatief goede opleidingsplekken in Zeeland worden gerealiseerd, wordt in 2022 verhoogd naar tweemaal zes instroomplekken per jaar. Daarnaast wordt in 2022 verkend hoe het extra opleiden van tien Physician Assistants (PA) voor de huisartsenzorg in Zeeland haalbaar is, zodat dit vanaf 2023 structureel kan worden uitgevoerd.

Gezondheidscentrum Vlissingen/Walcheren: moderne, centraal gelegen gezondheidscentra met satellieten in de wijken en dorpen daaromheen, zijn de toekomst voor het omgaan met multidisciplinaire zorgvragen van patiënten. De compensatiemaatregel houdt in dat de Rijksoverheid de bekostiging van een gezondheidscentrum in Vlissingen, met eventueel een satelliet gezondheidscentrum elders op Walcheren, mogelijk maakt met een financiële impuls van in totaal € 5 mln.

Voor werkzoekenden naar werk in de regio Zeeland worden extra middelen ingezet. Dit betreft een extra impuls voor het (om)scholen van werkzoekenden in de regio. De creatie van nieuwe banen uit het compensatiepakket biedt daardoor ook voor deze groep nieuw en meer perspectief.

Overzicht Rijksuitgaven compensatiepakket Zeeland – eerstelijnszorg en werkzoekenden naar werk in de regio:

4) Eerstelijnszorg					4.100	4.900	2.300	3.900	3.900	3.900
Toekomstgerichte zorginfrastructuur	VWS	N.t.b.	N.t.b.		1.600	1.600				
Huisartsen / Physical Assistant	VWS	N.t.b.	N.t.b.			800	2.300	3.900	3.900	3.900
Gezondheidscentrum Vlissingen/Walcheren	VWS	N.t.b.	N.t.b.		2.500	2.500				
10) Werkzoekenden naar werk in de regio					0	1.000	0	0	0	0
Arbeidsmarktregio Zeeland	SZW	2. Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet	Bijdrage aan medeoverheden			1.000				

Tot slot voor Zeeland: er wordt voor € 20 mln. extra geïnvesteerd in de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM) Zeeland met als doel het aantrekken van kennisintensieve bedrijven en het investeren in startups. Hiermee wordt het investeringsfonds versterkt.

Grensregio's

Grensregio's hebben veel onbenut potentieel om prettig te leven, werken en wonen. Aan beide zijden van onze grens met Nedersaksen, Noordrijn-Westfalen, Vlaanderen en Wallonië is sprake van veel economische, ruimtelijke en sociaal-culturele ontwikkelingsmogelijkheden. De grens werkt als barrière waardoor de mogelijkheden in die regio's maar ten dele worden

benut. De bevolkingsontwikkeling stagneert daardoor en dit heeft gevolgen voor het aanbod van voorzieningen en daarmee de leefbaarheid in deze regio's. BZK wil de leefbaarheid en economische structuur van de grensregio's en enkele regio's met bevolkingsdaling versterken. Dat doen we in een interbestuurlijk programma waarin we gebiedsgerichte grensoverschrijdende initiatieven stimuleren, knelpunten aanpakken en de bestuurlijke samenwerking verbeteren via grenslandagenda's en –conferenties.

Een sterkere regierol van het Rijk op gebiedsontwikkeling en woningbouw

BZK ondersteunt met behulp van de woningbouwimpuls de bouw van betaalbare woningen voor starters en mensen met een middeninkomen in regio's waar de schaarste het grootst is. Daarbij is speciale aandacht voor kwetsbare groepen, zoals daklozen en arbeidsmigranten. Met de maatregelen om door te bouwen intensiveert BZK de woningbouwimpuls zodat versneld woningen kunnen worden gerealiseerd. Waaronder ook woningen voor ouderen en kwetsbare groepen. In 2021 is € 150 mln. extra beschikbaar voor gemeenten om meer betaalbare woningen sneller tot stand te brengen. Ook wordt de transformatiefaciliteit verder aangevuld en ook ingezet om commercieel vastgoed naar woningen om te zetten.

Een waardegedreven digitale overheid

Inclusieve digitale samenleving

Met de actie #allemaaldigitaal zet BZK publiek private samenwerking in om kwetsbare mensen van een digitaal apparaat te voorzien. Dit is een aanvulling op de aanpak 'digitale inclusie'. In deze aanpak werd al gewerkt aan een inclusieve digitale samenleving die voor iedereen toegankelijker en begrijpelijker is.

Naast deze actie is een telefonische hulplijn (0800-1508) geopend. Deze hulplijn is voor minder digitaal vaardige mensen, die moeite hebben met het gebruik van een laptop of tablet. In 2021 wordt met partners als Seniorweb, het Nationaal Ouderenfonds en de Koninklijke Bibliotheek gekeken hoe deze hulplijn zich verder kan ontwikkelen.

BZK helpt mensen om beter met technologie om te gaan met een landelijk dekkend cursusaanbod. Het ministerie geeft uitleg hoe digitale dienstverlening, apparaten en technologie werken, zodat mensen deze beter begrijpen en meer vertrouwen. Verder is het belangrijk dat mensen zich bewust zijn van de kansen en risico's van digitalisering. Om dit te bereiken wordt ingezet op verschillende activiteiten, zodat mensen mee kunnen blijven doen aan de (digitale) samenleving. Zo wordt het Informatiepunt Digitale Overheid verder uitgebreid. Ook wordt geëxperimenteerd met manieren om de ondersteuning aan het loket en cursussen digitale vaardigheden beter aan te laten sluiten op het dagelijks leven. Daarmee wordt gezorgd voor hulp die laagdrempelig, persoonlijk en dichtbij is. Dit alles doet het ministerie samen met bedrijven en andere organisaties om elkaars kennis en ervaring te delen en te benutten vanuit de Alliantie Digitaal Samenleven.

Versnelling naar een grenzeloos samenwerkende overheid

Sociaal domein en ondersteuning gemeenten

Ook in 2021 blijft BZK met gemeenten samenwerken in het sociaal domein. Er wordt gewerkt aan randvoorwaarden, zoals uitvoerbaarheid van het takenpakket met voldoende beleidsvrijheid voor gemeenten, het versterken van uitvoeringskracht van gemeenten en betere borging van gegevensuitwisseling.

De middelen worden ingezet voor een subsidie aan de VNG, gericht op activiteiten van het Verbindend Landelijk Ondersteuningsteam (VLOT), en de visitatiecommissie financiële beheersbaarheid sociaal domein. Het VLOT bestaat uit een team van regioadviseurs en een landelijk kernteam met vertegenwoordigers van de VNG en de Ministeries van BZK, VWS, en Justitie en Veiligheid (JenV). Het VLOT ondersteunt gemeenten en haar ketenpartners in de

regio en verbindt landelijke programma's aan en met elkaar op het gebied van bestuur, zorg en veiligheid en (verbindende) thema's uit het Interbestuurlijk Programma (IBP). Dit zodat de versterkte samenhang tussen deze domeinen bijdraagt aan een blijvende persoonsgerichte aanpak voor kwetsbare mensen. De visitatiecommissie is gericht op de aanpak van tekorten in het sociaal domein en ondersteunt gemeenten bij het krijgen en houden van grip op de uitgaven in het sociaal domein.

Het Ministerie van BZK ondersteunt gemeenten bij het verbeteren van oplossingen voor personen die in een sociaal-maatschappelijke kwetsbare positie terecht zijn gekomen. Daarbij zet het ministerie in op het versterken van de positie van gemeenten en de (door)ontwikkeling van een toereikend instrumentarium voor gemeenten, met aandacht voor de uitvoerbaarheid en omvang van het takenpakket. Om gemeenten beter in staat te stellen om gegevens te verwerken voor een integrale aanpak bij meervoudige problematiek werkt het ministerie aan een wetsvoorstel en aan een betere borging van gegevensuitwisseling in de lokale uitvoeringspraktijk.

Het Rijk en het creëren van banen voor mensen met een arbeidsbeperking

De Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR) draagt bij aan de arbeidsmarkt-opgaven van de maatschappij en het Rijk voor mensen met een arbeidsbeperking. Zo organiseert UBR de programmaorganisatie Binnenwerk. Deze organisatie creëert banen voor mensen met een arbeidsbeperking. Voor rijksonderdelen verzorgt Binnenwerk het werven, begeleiden en organiseren van banen. Het programma Binnenwerk geeft invulling aan de Wet stimulering arbeidsparticipatie (Stap) en het Bestuurlijk akkoord en Werkagenda Rijk Banenafpraak.

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Corona

Veel van de beleidsagenda van VWS is gebaseerd op de lessen uit de Coronacrisis. Het gaat dan om de balans te zoeken tussen medisch noodzakelijke en menselijk wenselijke zorg. Vanuit deze balans kan de reguliere zorg worden gecontinueerd voor mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben, kan personeel worden opgeleid en behouden blijven in de zorg en is er (domein overstijgende) samenwerking en regie op lokaal, regionaal en landelijk beleid.

De samenwerking tussen zorgorganisaties kreeg als gevolg van corona een sterke impuls: partijen konden de crisis veelal niet alleen aan, hadden elkaar nodig om de crisis het hoofd te bieden en zochten elkaar op in informele netwerken en formele verbanden. Dat gebeurde in de regio én domein overstijgend. Inkoopende partijen (zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten) waren nauw betrokken en er werden goede financiële afspraken gemaakt om de zorgcapaciteit, niet alleen nu, maar ook in de toekomst in stand te houden. Het organiserend en aanpassingsvermogen van (de partijen in) de sector is van grote waarde gebleken.

Flexibel en/of extra personeel kunnen inzetten is van groot belang. Het initiatief Extra handen voor de zorg is een voorbeeld van hoe dit in de afgelopen periode is opgepakt. Mensen die niet meer werkzaam waren in de zorg hebben zich weer gemeld en konden aan de slag, maar ook de belangstelling en erkenning van het beroep is door de coronacrisis toegenomen. Dit wil VWS vasthouden. Want de vergrijzing legt druk op de arbeidsmarkt. Deze ontwikkeling vraagt wat van de opleidingen van de huidige en toekomstige zorgprofessionals. Vernieuwend opleiden, met het oog op een veranderende zorgvraag, blijft nodig en vraagt gezamenlijke inzet en intensieve samenwerking tussen betrokken partijen in de zorg. Het is belangrijk dat zorgprofessionals medezeggenschap hebben en kunnen meepraten over nieuwe initiatieven en uitdagingen in crisistijd (en daarbuiten).

Tabel 1 Coronamaatregelen op begroting in duizenden euro's			
Maatregel	Bedrag 2020 ¹	Bedrag 2021	Bedrag 2022
1) Onderzoek inzake COVID-19	42	25	
2) Aanschaf en distributie medische beschermingsmiddelen	1.589	- 60	
3) Testcapaciteit RIVM en GGD	300		
4) Vaccinontwikkeling en medicatie	455	300	
5) Zorgbonus	1.327	834	
6) Ondersteuning zorgpersoneel	33	3	
7) Ondersteuning sportsector	146		
8) Zorgkosten Caribisch Nederland	57	13	
9) GGD'en veiligheidsregio's	511	459	
10) IC-capaciteit	118	167	20
11) Overige maatregelen	17	111	
12) Meerkosten Corona Wlz (UPZ)	190		
13) Diversen (UPZ)	16	45	
Totaal	4.801	1.897	20

¹ 2019/20, 35450 XVI, nr. 1, Kamerstukken II 2019/20, 34493, nr. 1, kamerstukken II 2019/20, 35493, nr. 5, nr. ISB 2 volgt

Ad5 Zorgbonus

Naast de jaarlijkse overheidsbijdrage in arbeidskostenontwikkeling (over 2018-2020 ongeveer € 5 mld. structureel), heeft het kabinet daarom eerder besloten tot een bonus van netto € 1.000.-. De verwachte uitgaven voor de bonus bedragen € 800 mln. (netto), plus de aanvulling voor de eindheffing loonbelasting (€ 640 mln.). In 2021 is aanvullend een bonus van € 500,- (netto) met de bijbehorende aanvulling voor de loonbelasting is dit € 720 mln. Deze informatie is terug te vinden in de arbeidsmarktbrief.

Om uitvoering te geven aan de zorgbonus is besloten om een deel van de uitvoering van de subsidieregeling van het stagefonds in 2021 te laten plaatsvinden in plaats van in het najaar van 2020.

Ad6 Ondersteuning zorgpersoneel

Naast de zorgbonus zijn er ook ondersteunende maatregelen genomen zodat personeel dat beschikbaar wilde zijn tijdens de coronacrisis geregistreerd kon worden en een aangepaste opleiding kon volgen. (Her)registratie is ook in 2021 nog mogelijk.

Ad 9) GGD'en en veiligheidsregio's

De GGD'en en Veiligheidsregio's vervullen een belangrijke rol tijdens de Coronacrisis. De extra middelen zijn benodigd zodat deze partijen hun rol blijven vervullen. Zo maken GGD'en kosten voor het opzetten, bemensen en uitvoeren van het bron- en contactonderzoek en het opzetten van teststraten. Daarnaast zijn er middelen nodig voor bemonstering en uitgestelde dienstverlening. Voor de veiligheidsregio's zijn middelen beschikbaar gesteld voor de extra kosten die gemaakt worden voor onder andere de coronacentra, distributie beschermingsmiddelen en crisiscommunicatie.

Ad 10) IC-capaciteit

Op basis van het opschalingplan van het Landelijk Netwerk Acute Zorg worden voor het beschikbaar maken en houden van capaciteit in het kader van de opschaling naar 1350 IC-bedden, de flexibele verdere opschaling naar 1700 IC-bedden en de daarmee corresponderende uitbreiding van het aantal klinische bedden middelen gereserveerd in 2020 en 2021. Daarnaast worden er middelen beschikbaar gesteld voor kosten van opleidingen die samenhangen met het opschalen van de IC-capaciteit. Het gaat om € 80.100.000 in 2020 en € 93.900.000 in 2021.

Effecten COVID-19 op de begroting

Zorgverzekeringswet

De uitgaven vallen enerzijds op grond van reguliere prestaties veel lager uit dan eerder geraamd. Anderzijds verstrekken verzekeraars continuïteitsbijdragen en vergoeden zij meerkosten door COVID-19. De verwachting is dat de Zorgverzekeringswet-uitgaven van verzekeraars hierdoor per saldo niet hoger of lager uitvallen dan eerder geraamd.

Zorgaanbieders, die bij het leveren van zorg te maken hebben met aan COVID-19 gerelateerde meerkosten, kunnen deze zorg declareren onder de door de Nederlandse Zorgautoriteit in het leven geroepen prestaties voor meerkosten door COVID-19. Bij meerkosten in verband met COVID-19 gaat het niet alleen om extra kosten die toe te rekenen zijn aan coronapatiënten, maar ook om kosten voor het creëren van extra zorgcapaciteit voor coronapatiënten. Ook om kosten die gemaakt worden voor niet-coronapatiënten door het bestaan van COVID-19, bijvoorbeeld extra beschermingsmaatregelen. En om kosten voor zorgcapaciteit die bewust en actief leeg en beschikbaar gehouden wordt voor coronapatiënten, bijvoorbeeld het leeghouden van bedden.

Voor de kosten van directe COVID-zorg aan patiënten zijn op dit moment voor verzekeraars nog niet te bepalen. Dit omdat zij (nog) niet weten welk deel van de kosten direct betrekking hebben op patiënten met COVID-19. Verzekeraars geven daarom aan dat in hun opgave de post reguliere zorg waarschijnlijk te hoog is geraamd en de meerkosten te laag zijn geraamd. Bij benadering zullen de meerkosten COVID-19 waarschijnlijk oplopen tot € 0,9 à € 1 mld. in 2020.

Voor 2021 is vooralsnog vanuit de huidige cijfers geen rekening gehouden met structurele meerkosten. Op dit moment wordt geraamd op basis van de huidige inzichten van dit lopende jaar. Mochten zich in 2021 meerkosten voordoen, dan komen deze voor rekening van de zorgverzekeraars, die ze kunnen inbrengen in een catastroferegeling. Op basis van de catastroferegeling kunnen verzekeraars een extra bijdrage ontvangen ten tijde van een pandemie.

Wet langdurige zorg (Wlz)

Voor 2020 zijn er afspraken gemaakt over de compensatie van omzetsderving in verband met COVID-19. De looptijd van deze compensatie was oorspronkelijk tot 1 juni 2020 en is verlengd tot 1 augustus 2020 voor de sectoren gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg. Voor de ouderenzorg is de regeling verlengd tot 1 september. Voor 1 oktober 2020 zal aan de hand van het meest recente advies van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) opnieuw worden bezien of een bijstelling noodzakelijk is. Dit krijgt vorm in de definitieve kaderbrief 2021, waarmee tevens het Wet langdurige zorg Wlz-kader voor 2021 wordt vastgesteld.

Voor cliënten met een Persoonsgebonden budget (Pgb) is de regeling Extra Kosten Corona opgesteld voor extra kosten in verband met COVID-19, bijvoorbeeld voor extra en vervangende zorg. Waar zorgaanbieders te maken krijgen met extra kosten als gevolg van de COVID-19 pandemie, kunnen deze worden vergoed. Het gaat hierbij om extra personele en materiële kosten als gevolg van de uitbraak van het COVID-19 virus voor de periode tot en met 31 december 2020. Op basis van een steekproef wordt geraamd dat de kosten voor de periode vanaf maart tot en met mei 2020 € 150 mln. bedragen. Deze extra kosten worden buiten de contracteerruimte vergoed.

Contourennota

In 'De contouren voor een gezonde toekomst' staan drie aandachtsvelden centraal:

- meer preventie om de gezondheid en het welbevinden van mensen waar nodig te stimuleren,
- meer samenwerking, coördinatie en regie zodat de samenhang van het zorgstelsel verbetert en de verschillende verantwoordelijkheden helder zijn en
- meer ruimte voor vernieuwing, bijvoorbeeld voor digitale ondersteuning, om ook bij te dragen aan het werkplezier van de zorgprofessionals.

De consultatieversie van de nota wordt voor de begrotingsbehandeling aan de Kamer gestuurd.

Preventie

Het ministerie van VWS trekt € 377,8 mln. uit voor preventie. Dit gaat onder andere naar afspraken uit het nationale preventieakkoord, preventieprogramma's via ZonMW, bevolkingsonderzoek en vaccinaties. Voor de ontwikkeling en aankoop van COVID-19 vaccins, het beschikbaar maken en houden van IC- en klinische bedden ten behoeve van COVID-19 behandeling en uitvoeringsopdrachten in het kader van het virus door GGD GHOR wordt daarnaast nog een kleine € 600 mln. uitgetrokken.

De Juiste Zorg op de Juiste Plek

Een gezonde bevolking en excellente zorg bereiken we niet alleen in de huisartsenpraktijk, het ziekenhuis of het verpleeghuis. Het vraagt samenwerking, coördinatie en regie tussen heel veel partijen. Ook in het sociaal domein, want je kunt letterlijk en figuurlijk ziek worden van schulden, eenzaamheid en andere sociale problemen, of als kind starten met een achterstand. Om de samenwerking te verstevigen werkt het zorgveld al een aantal jaar aan de beweging van De Juiste Zorg op de Juiste Plek, over de verschillende zorgdomeinen heen. Het rapport van de Taskforce Juiste Zorg op de Juiste Plek vormt hiervoor de basis. Uitgangspunten zijn:

- het voorkomen van duurdere zorg;
- verplaatsen van zorg (dichtbij de mensen) en;
- vervangen van zorg door meer innovatieve zorgvormen.

Eén van de doelstellingen in het programma is dat in 2030 zorg 50% meer (of vaker) in de eigen leefomgeving (in plaats van in zorginstellingen) wordt georganiseerd, samen met het netwerk van mensen.

In 2019 is door het ministerie voor het programma een ondersteuningsaanbod opgezet, bestaande uit subsidie via ZonMW. Deze is bestemd voor startende en bestaande regionale samenwerkingsverbanden die een integraal en op behoeften van zorgvragers aansluitend zorg-, welzijns- en ondersteuningsaanbod beogen en daarmee samenhangende nieuwe werkwijzen ontwikkelen. De regeling wordt verbreed en er komt onder andere extra focus voor digitalisering en innovatie. In 2021 wordt het budget met € 7,8 mln. euro verhoogd vanuit middelen die in het regeerakkoord bestemd waren voor digitaal ondersteunde zorg, naar een totaal van € 16,8 mln. Daarnaast wordt ook komende jaren verder geïnvesteerd in doorontwikkeling van de website Regiobeeld.nl, met informatie over zorg, bevolkingsontwikkeling en omgeving. Ook wordt ingezet op communicatie en kennisdeling.

Ook is het noodzakelijk om samen met betrokken zorgpartijen de zorgopleidingen te vernieuwen. Daar wordt al aan gewerkt, bijvoorbeeld in het herziene raamplan voor de geneeskundeopleiding. Daarin is veel meer aandacht voor de rol van de arts in het bevorderen en beschermen van gezondheid. Zo wordt in het meerjarige project Opleiden 2025, waar de Federatie van Medisch Specialisten het voortouw heeft, de beweging van de Juiste Zorg Op de Juiste Plek opgenomen in de medisch specialistische vervolgopleidingen. De komende jaren blijft vernieuwing in deze en andere zorgopleidingen van groot belang om gelijke tred te houden met ontwikkelingen in de samenleving.

Een ander punt waar het ministerie op inzet is de medicatieoverdracht. Door het ondersteunen van de implementatie van de richtlijn medicatieoverdracht en bijbehorende informatiestandaarden, moet het aantal opnames door medicatieveiligheid fors worden teruggebracht.

Zinnige zorg

In 2021 draait zinnige zorg in de reguliere zorg om een duurzame transformatie in de praktijk. De ambitie van het kabinet is om samen met veldpartijen te komen tot een collectieve regioaanpak, met aandacht voor de personele vraagstukken voor de zorg. Waarin regiobeelden, kennis, kunde en (financiële) instrumenten rondom de Juiste Zorg op de Juiste Plek worden verbonden. Ook wil het kabinet knelpunten inventariseren en opruimen, zodat verwacht kan worden dat veldpartijen domein overstijgend gaan samenwerken en zich organiseren in de regio.

In 2021 mag het volume van medisch-specialistische zorg met maximaal 0,3% toenemen en in de geestelijke gezondheidszorg met maximaal 0,9%. Daar staat tegenover dat het volume in de huisartsenzorg in 2021 met 3% mag groeien en in de wijkverpleging met 2,4%, om de verplaatsing van zorg naar de eerste lijn mogelijk te maken.

Zorgverzekering

Per 1 januari 2021 treedt de Wet verzekerdenvloed in werking. Hierin wordt schriftelijke inspraak van verzekerden op het beleid van hun zorgverzekeraar wettelijk verankerd, waardoor de invloed van verzekerden op het beleid wordt vergroot.

In 2021 wordt, zoals ieder jaar, het risicovereveningsmodel onderzocht op aansluiting bij nieuwe ontwikkelingen, zoals de uitbraak van COVID-19. Hier is € 2 mln. voor uitgetrokken in 2021.

Kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid van de curatieve zorg

In 2021 wordt € 75,5 mln. beschikbaar gesteld voor het verstrekken van subsidie ter bevordering van kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van medisch specialistische zorg. Onderdeel hiervan is het actieplan ambulancezorg, dat onder andere inzet op voldoende ambulanceprofessionals die goed zijn toegerust voor hun werk. Ook wordt in totaal € 20 mln. geïnvesteerd in patiëntveiligheid ter voorkoming van vermijdbare schade en sterfte in ziekenhuiszorg. Voor de aanpak van geestelijke gezondheidszorg aan mensen met verward gedrag wordt in 2021 € 33,1 mln. uitgetrokken, bovenop de als structurele beschikbare € 32,8 mln.

Kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid van de eerstelijnszorg

Voor het betaalbaar en toegankelijk houden van de eerstelijnszorg trekt het ministerie totaal € 71,3 mln. euro uit. Een deel van dit geld is bedoeld voor het verhogen van de organisatiegraad en voor digitalisering. Voor het hoofdlijnenakkoord wijkverpleging is in totaal voor 3 jaar € 5 mln. euro begroot. Daar bovenop stelt het ministerie € 60 mln. beschikbaar voor het kwalitatief verbeteren van de (organisatie van) zorg en het bevorderen van gezondheid en zelfredzaamheid van cliënten in de eigen omgeving.

Langdurige zorg

Binnen de langdurige zorg lopen diverse programma's die arbeidsmarkt gerelateerd zijn. Dit betreft onder andere het programma 'Onbeperkt meedoen', gericht op een inclusieve samenleving, de opvolging van de commissie Dannenberg. Hierin wordt toegewerkt naar sociale inclusie, de omzetting van mensen met een psychische stoornis van de WMO naar de Wlz en het terugdringen van de wachtlijsten voor verpleeghuizen.

Ondersteuning van zorg

In totaal is € 13,8 mln. uitgetrokken voor ondersteuning van cliënten. € 8,1 mln. hiervan is bedoeld voor de aanpak cliëntenondersteuning 2018-2021, die zich richt op betere ondersteuning dichtbij huis. Daarnaast is € 7 mln. gereserveerd voor het beschikbaar stellen van een gratis VOG voor vrijwilligers in de zorg en € 5,2 mln. voor de financiering van de landelijke luisterlijn.

In het kader van het stimuleren van E-health thuis (SET) is in 2021 € 19,6 mln. beschikbaar.

Sociaal domein

Het kabinet dient in 2021 een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer in om de organisatie van de jeugdzorg te verbeteren. Met dit wetsvoorstel wil het kabinet zorg aan kinderen en gezinnen met complexe problemen verbeteren door meer samenwerking en regie in het jeugdstelsel.

In 2021 komt structureel € 26 mln. extra beschikbaar voor gespecialiseerde regionale expertisecentra voor kinderen en jongeren met weinig voorkomende ernstige psychiatrische

of anderszins complexe problemen. Op deze manier kan beter ingespeeld worden op meervoudige problematiek die vraagt om een integrale benadering en behandeling van meerdere aspecten en onderliggende problematiek.

Zorg en ondersteuning voor personen met psychische problemen vindt tijdig en zoveel mogelijk in de eigen omgeving plaats. Een steeds groter deel van de ggz-uitgaven betreft daarom zorg zonder verblijf.

De gemiddelde wachttijd in de curatieve ggz lag eind 2018 in de basis ggz onder en in de gespecialiseerde ggz rond de Treeknorm van 14 weken. In 2019 zijn deze gemiddelde wachttijden nauwelijks veranderd. Er is door het kabinet actie ondernomen om in samenwerking met het veld overschrijdingen van de Treeknorm terug te dringen. Eind 2020 komt via de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein meer informatie beschikbaar over de wachttijden in het Wmo-domein beschermd wonen.

Kennis, informatie en innovatiebeleid

Om de kwaliteit van zorg te verbeteren investeert het kabinet in wetenschappelijk onderzoek in de langdurige zorg door middel van een impuls van €41 mln. Dit is bedoeld voor aanpassing van de ICT infrastructuur en technologische systemen ten behoeve van veilige en eenduidige gegevensuitwisseling.

Zorgbreed beleid

Het zorgbrede beleid is gericht op het scheppen van randvoorwaarden om het zorgstelsel verder te optimaliseren, zodat kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg gewaarborgd blijven. De minister geeft aan dat het stimuleren van een logische beroepenstructuur die aansluit op de huidige en toekomstige zorg- en ondersteuningsvraag, beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd zorgpersoneel (via meer aantrekken en behouden), andere manieren van werken, kwalitatief goede en toekomstbestendige beroepsopleidingen en innovaties en (digitale) vaardigheden in de zorg en de ontwikkeling hierin essentieel zijn.

Opleidingen, beroepenstructuur en arbeidsmarkt Subsidies (regelingen)

Stagefonds

Met de Subsidieregeling stageplaatsen zorg II (het stagefonds) worden zorgaanbieders gestimuleerd tot het aanbieden van kwalitatief goede stageplaatsen. Voor het studiejaar 2020-2021 is hiervoor € 112 mln. beschikbaar. De subsidieregeling vaccinatie stageplaatsen zorg voorziet in een tegemoetkoming van de kosten van het vaccinatietraject hepatitis B van eerstejaarsstudenten die een zorgopleiding volgen. De regeling draagt eraan bij dat jaarlijks 30 à 35 duizend stagiairs gevaccineerd worden tegen hepatitis B. In 2021 is hiervoor € 5,2 mln. beschikbaar.

Regeling Opleiding in een jeugd-ggz-instelling

De regeling Opleiding in een jeugd-ggz-instelling heeft als doel te borgen dat zorgverleners in de jeugd ggz tijdens hun opleiding ook praktijkervaring in deze sector kunnen opdoen. Het beleid is geëvalueerd en op grond hiervan is de regeling verlengd tot 2022. In 2021 is voor de regeling € 2,3 mln. beschikbaar.

Opleiden van tropenartsen

Voor de uitvoering van motie 35300 XVI 72 Dik-Faber, om het opleiden van tropenartsen extra te subsidiëren en gestructureerde overdracht van door hen in het buitenland opgedane kennis te stimuleren is € 1,2 mln. beschikbaar in 2021.

KIPZ

De arbeidsmarkt Kwaliteitsimpuls personeel ziekenhuiszorg (KIPZ) heeft als doel ziekenhuizen en UMC's te stimuleren meer en strategischer te investeren in bij- en nascholing van personeel. In het hoofdlijnenakkoord Medisch-specialistische zorg 2019-2022 is afgesproken dat de middelen voor de KIPZ beschikbaar blijven voor de sector (circa € 206 mln. per jaar).

Taakherschikking

Voor zorgopleidingen is het beleid erop gericht te stimuleren dat voldoende gespecialiseerde artsen worden opgeleid voor de uitvoering van de Jeugdwet en de wet Publieke gezondheidszorg. In 2021 is voor deze opleidingen € 27,7 mln. beschikbaar. Verpleegkundig specialisten (VS) en physician assistants (PA) worden opgeleid om minder complexe en routinematige taken van de huisarts of de specialist over te nemen. Het is de verwachting dat in 2021 de maximaal beschikbare instroom van 700 in 2021 benut zal worden. Hiervoor is € 38 mln. beschikbaar.

De ingezette taakherschikking en de inzet van nieuwe beroepen zoals de Bachelor Medisch Hulpverlener worden gemonitord en geëvalueerd. Ook wordt er via ZonMw geïnvesteerd in het verder ontwikkelen van een onderzoeks-infrastructuur voor verpleegkundigen en verzorgenden. Hiervoor is € 12 mln. beschikbaar in de periode van 2019 - 2025. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar de functiedifferentiatie van mbo en hbo-opgeleide verpleegkundigen. Hiervoor is € 5 mln. beschikbaar voor de periode 2019 tot en met juni 2023.

Versterking regionaal onderwijs- en arbeidsmarktbeleid

Met de subsidie aan RegioPlus investeert VWS in een goed werkende, landelijk dekkende regionale arbeidsmarktinfrastructuur. Het regionaal arbeidsmarktbeleid staat in 2021 in het teken van de voortgang van het Actieprogramma Werken in de Zorg in het algemeen en de concrete acties uit de 28 regionale actieplannen aanpak tekorten (RAAT) in het bijzonder. Voor regionaal arbeidsmarktbeleid is in 2021 € 17,1 mln. beschikbaar.

Werken in de Zorg

Het kabinet heeft, onder andere met het actieprogramma Werken in de Zorg, een aanpak gericht op het aantrekken en het behouden van professionals. Het zwaartepunt van de aanpak ligt in de regio. Daar zijn en worden op basis van regionale analyses in regionale actieplannen aanpak tekorten (RAAT's) afspraken gemaakt over meer stagemogelijkheden en nieuwe innovatieve onderwijsvormen, zodat onderwijs en praktijk beter op elkaar aansluiten. Regionale partijen in de zorg, zetten zich via concrete acties in om deze regionale afspraken te realiseren. Hiervoor zijn tot en met 2021 middelen beschikbaar. Om de aanpak te kunnen voortzetten en te intensiveren, komt € 20 mln. extra beschikbaar voor 2021, oplopend tot jaarlijks € 130 mln. vanaf 2023. Deze middelen zijn, aldus de arbeidsmarktbrief die naar de kamer is gegaan, om werkdruk aan te pakken, een beter loopbaanperspectief te realiseren en te investeren in grotere contracten en meer regie en zeggenschap voor zorgverleners. Dit wil het ministerie doen door, na afloop van het actieprogramma WIZ in 2021, een aantal instrumenten uit dat programma voort te zetten en uit te breiden.

Sluitende aanpak

Een voorbeeld van de wijze waarop het ministerie werkt aan toeleiding tot de zorg zijn de regionale contactpunten. Deze regionale contactpunten helpen mensen die in de zorg willen werken de juiste baan of opleiding te vinden. Met een sluitende aanpak worden geïnteresseerden die zich melden via bijvoorbeeld de wervingscampagne, geleid naar een baan of opleiding. Het betreft verschillende maatregelen zoals een scholingsimpuls en loopbaanadvies. Dit gebeurt onder andere via SectorplanPlus en Sterk in je Werk. De indicatoren met betrekking tot de ambitie van voldoende, goed toegeruste en tevreden

medewerkers staan in de beleidsagenda. VWS zal in 2021, aan de hand van indicatoren zoals het aantal medewerkers in de zorg, aan de Tweede Kamer rapporten over de voortgang.

SectorplanPlus

begeleiding

Aanpak van de regeldruk

Goede randvoorwaarden worden onder andere gerealiseerd door het zorgbreed merkbaar verminderen van ervaren regeldruk voor professional én patiënt. In de arbeidsmarktbrief die op Prinsjesdag naar de kamer is gegaan, wordt aangegeven dat het kabinet de aanpak van administratieve lasten continueert, zoals ingezet door het programma ontregel de zorg. Hierbij wordt rekening gehouden met merkbaarheid-scans (het meten in hoeverre de maatregelen uit het programma al leiden tot een daadwerkelijk gevoelde afname van administratieve lasten). Er wordt ingezet op speciale adviseurs voor de verschillende domeinen en de (ont)regelbus die langs zorgaanbieders gaat rijden om op locatie samen met medewerkers en bestuurders aan de slag te gaan met interne regels. Ook de hierop ingezette sectorplannen, anders dan zijnde de sectorplannen waar RegioPlus uitvoering aan geeft, worden verder doorgezet. In november volgt een voortgangsrapportage over het programma aanpak administratieve lasten.

Met betrekking tot de inzet van zorgverleners in het kader van COVID-19 trekt het ministerie, naast een reeds structurele bijdrage van 5 miljard euro in arbeidskostenontwikkeling over 2018-2020, geld uit voor een netto bonus van €1.000 dit najaar. Daarnaast wordt voor 2021 € 720 mln. gereserveerd voor de uitkering van een tweede bonus van netto € 500. Ook hierover is de kamer via de arbeidsmarktbrief geïnformeerd.

AZW

Het personeelstekort in 2022 is op basis van de meest actuele prognoses lager dan verwacht en het aantal werknemers stijgt sinds de start van het actieprogramma Werken in de Zorg. Een visuele weergave van alle kernindicatoren van het actieprogramma is te vinden op website van het CBS onder het kopje 'Werken in de Zorg'. Om een nog actueler beeld te krijgen van de uitstroom, verzuim en belastbaarheid van zorgmedewerkers wordt daarnaast een arbeidsmarktdashboard ingericht dat hier inzicht in moet bieden.

	0-meting	Actuele stand
Verwachte personeelstekort in 2022	100-125 dzd (2018)	80 dzd. (2019)
Aantal werknemers, seizoensgecorrigeerd	1.172 dzd. (Q4 2017)	1.250 dzd. (Q4 2019)
Percentage medewerkers binnen zorg en welzijn dat (zeer) tevreden is ¹	67% (2017) ²	78% (2019, 2 ^e meting)
Percentage medewerkers binnen zorg en welzijn dat vindt dat ze goed toegerust zijn ¹	89% (2017) ²	87% (2019, 2 ^e meting)
Zij-instromers	31.800 (Q4-2017)	42.230 (Q4-2019)
Herintreders	33.710 (Q4-2017)	40.320 (Q4-2019)
Ziekteverzuim	5,1% (Q2-2017)	5,9 % (Q4-2019)

¹ Door een andere methode van meten zijn de waarden vanaf 2019 niet helemaal vergelijkbaar met die in 2017. De waarden over 2019 worden desondanks wel gezien als een verbetering, zoals ook gerapporteerd in de voortgangsrapportage <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/12/20/voortgangsrapportage-werken-in-de-zorg>.

² inclusief kinderopvang bij de 0-meting.

Overige

Er worden bedragen ingezet voor de ontwikkeling van kennis en expertise op het terrein van de zorg, voor beleid en praktijk. Daarbij gaat het onder meer om bijdragen aan de onderzoeksprogramma's van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), het Centraal Planbureau (CPB), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Wet BIG

De Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving heeft in oktober 2019 advies uitgebracht over de toekomstbestendigheid van de Wet BIG. Samen met veldpartijen (patiëntenverenigingen, werkgevers, werknemers, beroepsgroepen, zorgverzekeraars, wetenschap etc.) wordt een langetermijnvisie ontwikkeld en zal worden bezien welk vervolg dit moet krijgen in beleid en regelgeving.

Wat betreft taakherschikking zijn er momenteel VWS breed verschillende initiatieven. Overkoepelend onderzoek naar de rode draden in die initiatieven loopt.

Innovatie & Zorgvernieuwing

In het Regeerakkoord zijn extra middelen vrijgemaakt om de schaarse capaciteit aan zorgpersoneel optimaal te benutten door digitaal ondersteunde zorg gericht in te zetten en de verspreiding van innovatieve werkwijzen (e-health) te bevorderen in en tussen regio's. VWS ondersteunt dit door het vergroten van kennis over digitale toepassingen bij burgers en professionals via het communicatietraject Zorg van Nu, het vergroten van de digitale vaardigheden van professionals in het zorgveld en van toekomstig personeel in het zorgonderwijs via digivaardiginzorg.nl. En door een impulsfinanciering voor persoonlijke gezondheidsomgeving (pgo) om het gebruik van pgo's te vergroten. In een pgo kan gegevensuitwisseling tussen patiënten en zorgverleners plaatsvinden, zodat patiënten inzicht hebben in hun gegevens en zo regie hebben op hun zorg. Om gegevensuitwisseling tussen de pgo's van patiënten en zorgverleners mogelijk te maken is het noodzakelijk dat zowel pgo-leveranciers als de systemen van zorgaanbieders het MedMij-label behalen. VWS ondersteunt zorgaanbieders voor het behalen van de MedMij-labels via de VIPP-regelingen. Om het pgo-gebruik te stimuleren is er een gebruikersregeling vanuit VWS, die ervoor zorgt dat iedere Nederlander die dat wil kosteloos een pgo kan kiezen en gebruiken mits het pgo aan MedMij voldoet. Totaal is er in de begroting 2021 voor het programma Innovatie en zorgvernieuwing € 7,1 mln. gereserveerd.

Slimme Zorgestafette

In 2021 wordt in februari als vervolg op de e-healthweek de slimme Zorgestafette georganiseerd. Er vinden regionale bijeenkomsten plaats waarbij zorgorganisaties, zorginkopers (zorgverzekeraar, zorgkantoor en gemeenten), werkgeversorganisaties en onderwijs uitgenodigd worden. Het doel is om de implementatie van slimme zorg in die regio te versnellen en te bouwen aan de regionale samenwerking.

Via 'Zorg voor innoveren' worden zorgorganisaties en innovatoren in de zorg ondersteund bij het implementeren en opschalen van digitale toepassingen en via het inzetten van implementatie- en opschalingscoaches. Zorg voor innoveren heeft ook een regeling ontworpen waarmee digicoaches in organisaties aangesteld en getraind kunnen worden, zodat zij collega's wegwijs kunnen maken in digitale toepassingen en trainen in digitale vaardigheden.

Gegevensuitwisseling

De Wet Elektronische Gegevensuitwisseling in de Zorg wordt voorbereid om in 2021 aan de Tweede Kamer aan te bieden. Deze wet verplicht straks dat gegevensuitwisseling tussen zorgaanbieders elektronisch verloopt.

Elektronische gegevensuitwisseling in de zorg is belangrijk om goede zorg te kunnen leveren. Een zorgverlener moet op het juiste moment over de juiste informatie beschikken om te weten wat er speelt en welke behandeling een patiënt eerder heeft gehad. Tijd die een verpleegkundige of arts aan een patiënt kan besteden en waarmee het werkplezier kan worden vergroot. Het kabinet zet zich daarom in voor een brede toepassing van e-health en digitaal ondersteunende zorg.

Jeugd

Met het programma Zorg voor de Jeugd wordt de jeugdhulp in 2021 merkbaar en meetbaar verbeterd voor kinderen en gezinnen zodat gezinnen en kinderen op tijd passende hulp ontvangen. De Tweede Kamer wordt jaarlijks in mei en november over de voortgang geïnformeerd, waarbij de voortgangsrapportage van mei wordt vergezeld van een uitgebreide monitor. Het programma loopt tot en met 2021.

In 2021 ontvangen gemeenten 300 mln. extra voor uitvoering van de jeugdwet. Het nieuwe kabinet is vervolgens aan zet om samen met gemeenten te bepalen welk structureel budget nodig is in 2022 en verder, gebaseerd op onderzoek naar volume- en uitgavenontwikkeling in 2020.

Om samenwerking bij zeer complexe jeugdzorg te versterken, is een wijziging van de jeugdwet in voorbereiding. In 2021 zal daarnaast het regionale expertisecentrum voor kinderen en jongeren met weinig voorkomende ernstige complexe problemen worden uitgebreid. Hiervoor is 26 mln. beschikbaar.

Voor beleidsinformatie met betrekking tot jeugdhulpgebruik per gemeente en kennisoverdracht wordt in totaal € 13 mln. uitgetrokken. Verder zijn er middelen beschikbaar ten behoeve van kennis over jeugd, vakmanschap en organisatie door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en voor het verbinden van wetenschap, praktijk, onderwijs en beleid via het programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd.

Voor het programma Zorg voor de Jeugd is in 2021 € 4,7 mln. beschikbaar. Dit programma richt zich op ondersteuning en advisering van gemeenten bij jeugdhulpvernieuwing, verbetering van de jeugdbescherming, inkoop van specialistische jeugdhulp en uitvoering van de regionale transformatieplannen. Er is op de begroting van VWS vanaf 2021 structureel € 26 mln. extra beschikbaar gekomen voor Expertisecentra voor gespecialiseerde jeugdhulp.

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De werkloosheid lag in februari 2020 met 2,9% op een historisch laag niveau, de koopkracht trok aan en de staatsschuld was relatief laag. Maar toen het coronavirus Nederland binnen kwam, werd al snel duidelijk dat het virus niet alleen tot een gezondheidscrisis, maar ook tot een economische crisis zou leiden. Het CPB verwacht dat de economie in 2021 groeit met 3,5%, na een verwachte krimp van 5% in 2020. Het werkloosheidspercentage loopt in de raming van het CPB in 2021 verder op naar 5,9% van de beroepsbevolking. Het kabinet blijft in 2021 de economie blijven ondersteunen en helpt tegelijkertijd burgers om zich aan te passen aan de economische gevolgen van het coronavirus. Zo verlengt het kabinet de steunmaatregelen om werkgelegenheid zoveel mogelijk te behouden. Tegelijkertijd kan het kabinet niet altijd voorkomen dat mensen ontslagen worden en dat bedrijven failliet gaan. Daarom heeft het kabinet besloten tot een aanvullend sociaal pakket van circa € 1,4 miljard. Onderdelen van dit pakket zijn een goede begeleiding van werk(loosheid) naar werk, bij- en omscholing, de aanpak van jeugdwerkloosheid en de bestrijding van armoede en schulden.

Arbeidsmarkt

Voor een duurzame arbeidsmarkt in balans heeft het kabinet vier pijlers geadopteerd: 'wendbaarheid', 'duidelijkheid', 'weerbaarheid' en 'wederkerigheid'. Dit zullen ook voor komende regeerperiodes belangrijke uitgangspunten zijn.

Het kabinet zet in 2021 vooral in op het voortzetten van de tijdelijke maatregelen als gevolg van Corona om zoveel mogelijk werkgelegenheid te behouden of anders mensen door te geleiden naar nieuw werk of hen financieel extra te ondersteunen. Verder blijft het kabinet aandacht geven aan processen zoals de vernieuwing van het pensioenstelsel en het verder in balans brengen van de arbeidsmarkt en de verhoudingen op de arbeidsmarkt tussen verschillende soorten werkenden.

Stimulans arbeidsmarktpositie (STAP)

Vanaf 2022 zijn er middelen beschikbaar voor de subsidieregeling Stimulering ArbeidsmarktPositie (STAP). Deze regeling vervangt de fiscale regeling voor de aftrek van scholing. Naar verwachting gaat het STAP-budget van start per 1 januari 2022. Het STAP-budget is een uitgavenregeling, ter vervanging van de fiscale aftrek scholingsuitgaven, waarmee het individu in staat wordt gesteld om scholing in te zetten voor de eigen ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid. In 2021 worden er voorbereidingen getroffen door UWV en DUO voor de uitvoering van het STAP-budget.

Wet tegemoetkomingen loondomein

Uitkomst van de gesprekken met werkgevers is dat het LIV (lage-inkomensvoordeel) wordt omgevormd tot een loonkostenvoordeel voor potentieel kwetsbare jongeren (LKV jongeren). Daarnaast wordt het LKV banenafpraak structureel gemaakt. Zo worden werkgevers gestimuleerd om mensen met een (potentieel) kwetsbare positie op de arbeidsmarkt in dienst

te nemen en te houden. Om de duurzaamheid van de banen voor mensen uit de doelgroep banenafpraak te vergroten, vinden er per 2024 twee wijzigingen plaats in het LKV banenafpraak. Het LKV banenafpraak wordt structureel beschikbaar in plaats van maximaal drie jaar na in dienst treden. Daarnaast kunnen werkgevers het LKV banenafpraak vanaf 2024 toepassen voor alle werknemers die ze in dienst hebben en niet alleen voor de werknemers die onlangs in dienst zijn getreden.

Vershil in behandeling van werkenden op de arbeidsmarkt

Het kabinet zet in op het verkleinen van het de verschillen in de behandeling van werkenden op de arbeidsmarkt. In 2021 wil het kabinet een voorstel naar de 2e Kamer versturen voor een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor ZZP'ers. Het kabinet wil ook in 2021 de zelfstandigenaftrek versneld afbouwen.

Beweging aanpak burn-out

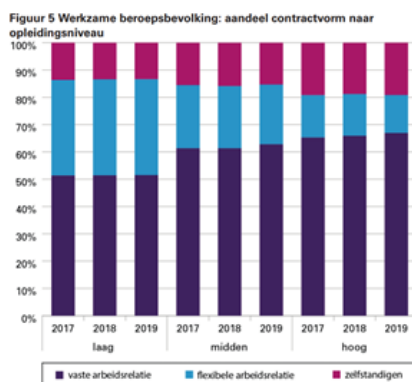
In 2021 werkt het kabinet verder aan de maatschappelijke beweging aanpak burn-out (met aandacht voor thuiswerken).

Arbovisie

Het kabinet werkt aan een Arbovisie 2040. De sociale partners in de SER worden om advies gevraagd, waar in 2021 een kabinetsreactie op zal volgen.

Subsidie Duurzame inzetbaarheid en leven lang ontwikkelen: De subsidie voor duurzame inzetbaarheid (DI) en leven lang ontwikkelen (LLO) heeft betrekking op het meerjarige investeringsprogramma DI en LLO (€ 10 mln. per jaar), dat is voortgekomen uit het pensioenakkoord. De afwijking van de € 10 mln. vanaf 2021 is een saldo van een kasschuif van € 4 mln. van 2020 naar de vier opvolgende jaren en middelen die zijn overgeboekt naar artikel 96 ter dekking van de personele kosten voor dit programma.

Subsidie Tijdelijke subsidieregeling DI en eerder uittreden: Een van de maatregelen uit het pensioenakkoord betreft een tijdelijke subsidieregeling voor het faciliteren van sectorale maatwerkafspraken rondom duurzame inzetbaarheid, langer doorwerken en eerder uittreden. Sociale partners in sectoren kunnen in gezamenlijk overleg subsidieaanvragen indienen met als doel het duurzaam inzetbaar houden van werkenden en het faciliteren van langer doorwerken, het wegnemen van knelpunten bij het realiseren van regelingen die vrijgesteld zijn van RVUheffing (na inwerkingtreding van de betreffende wetgeving). Daarnaast kan subsidie aangevraagd worden om faciliteiten voor werkenden te introduceren om inzicht te krijgen in de effecten op het inkomen en pensioenuitkering bij het gebruik maken van diverse regelingen.

Bron: CBS, Statline

Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet

Het Breed Offensief

Voor mensen met een beperking zet het kabinet in op de aanpak “Het Breed Offensief”. Het Breed Offensief maakt het voor werkgevers eenvoudiger om mensen met een beperking in dienst te nemen en biedt mogelijkheden voor ondersteuning op maat. Het Breed Offensief bevat verschillende maatregelen die ervoor moeten zorgen dat meer mensen met een beperking aan het werk komen en blijven. Belangrijke onderdelen zijn het vereenvoudigen van de inzet van het instrument loonkostensubsidie, het bevorderen van ondersteuning op maat, en het werken lonender maken voor mensen met een beperking. Voor een aantal van de voorstellen is wetswijziging noodzakelijk.

Het streven is dat het wetsvoorstel op 1 juli 2021 wordt ingevoerd. In verband met het voorstel om een gedeelte van de inkomsten van mensen die in deeltijd met loonkostensubsidie werken vrij te laten, is structureel € 40 mln. toegevoegd aan het macrobudget voor participatiewetuitkeringen. Voor de overige voorstellen uit het breed offensief is incidenteel € 53 mln. beschikbaar gesteld. Hiervan is reeds € 22 mln. ingezet voor maatregelen uit het wetsvoorstel. De bestemming van de resterende middelen wordt momenteel met gemeenten besproken om tot een doelmatige besteding te komen.

Op 1 januari 2021 wordt het Besluit SUWI (Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen) aangepast zodat werkgevers en werkzoekenden elkaar makkelijker kunnen vinden en meer mensen (duurzaam) aan het werk geholpen kunnen worden. Gemeenten en UWV bieden in iedere regio één gezamenlijk aanspreekpunt voor werkgevers met één basispakket aan dienstverlening. Ook gaat het kabinet door met de uitvoering van de actieplannen Perspectief op Werk, waar we door samenwerking van publieke en private partijen in alle arbeidsmarktregio’s mensen die niet zelfstandig werk kunnen vinden, aan een baan of een leerwerkplek willen helpen.

Het wetsvoorstel voor vereenvoudiging van de wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten wordt naar verwachting eind 2020 aan de Kamer aangeboden.

Op termijn (tot 2026) moeten 125.000 extra werkplekken voor mensen met beperkingen zijn gerealiseerd. Verder is er ruimte om in de structurele situatie 30.000 beschutte werkplekken te realiseren. Het kabinet acht de voorgestelde beleidsinzet als zeer urgent met het oog op de gevolgen van de coronacrisis op de werkgelegenheid van mensen met een arbeidsbeperking.

Schulden

Het kabinet heeft in 2021 ruim aandacht voor schuldenproblematiek en armoede. Momenteel loopt een verkenning door de SER over ‘werkende armen’.

Arbeidsongeschiktheid

Random arbeidsongeschiktheid gaat het kabinet voort op de ingeslagen koers, onder andere door het UWV een belangrijke rol te geven bij de beoordeling van de re-integratie-inspanningen door werkgevers en werknemers.

WIA-criterium voor werknemers met loonkostensubsidie

UWV en SZW zijn in gesprek over de criteria om in aanmerking te komen voor de WIA, voor werknemers die met loonkostensubsidie werken in de Participatiewet en vervolgens ziek worden. Voor deze groep geldt namelijk dat zij volgens de criteria van de WIA altijd volledig arbeidsongeschikt zijn, omdat er getoetst wordt of zij functies kunnen vervullen tegen minimaal het minimumloon. Dat is per definitie niet het geval, waardoor de uitkomst van de WIA-beoordeling (volledig arbeidsongeschikt) geen recht doet aan hun feitelijke mogelijkheden om te participeren. In de tweede helft van 2020 zal de Tweede Kamer worden geïnformeerd over het vervolg. Een aanpassing in de criteria zal op zijn vroegst plaats kunnen vinden per 1 januari 2022, een jaar later dan gemeld in de begroting van 2020.

Maatregelen loondoorbetaling bij ziekte

Met het wetsvoorstel ‘RIV-toets UWV door arbeidsdeskundigen’ wordt geregeld dat in 2021 het advies van de bedrijfsarts over de belastbaarheid van de werknemer leidend wordt bij de RIV-toets door UWV. De RIV-toets zal in 2021 volledig uitgevoerd worden door arbeidsdeskundigen van UWV. Als werkgever en werknemer de re-integratie-inspanningen hebben gepleegd die passend zijn bij het medisch advies van de bedrijfsarts, kan een RIV-toets niet meer leiden tot een sanctie. Hiermee wordt onzekerheid voorkomen over het te voeren re-integratietraject voor werkgever en werknemer.

Jonggehandicapten

Het kabinet voert met ingang van 2021 de vereenvoudiging in van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong). Vanaf 2021 bestaat de Wajong uit twee groepen jonggehandicapten: Wajongers met mogelijkheden tot arbeidsparticipatie en Wajongers die duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben.

De beleidsdoorlichting heeft laten zien dat de Wajong een complex geheel was geworden. In het wetsvoorstel ‘Vereenvoudiging regelgeving Wajong’, dat op 26 mei 2020 is aangenomen door de Eerste Kamer, zijn daarom maatregelen uitgewerkt die ervoor zorgen dat meer (gaan) werken loont, dat Wajongers altijd terug kunnen vallen op de Wajong en dat Wajongers hun uitkering behouden als zij onderwijs volgen. Met ingang van 2021 spreken we over twee groepen in de Wajong: een groep met mogelijkheden voor arbeidsparticipatie en een groep die duurzaam geen mogelijkheden voor arbeidsparticipatie heeft.

Met drie aangenomen amendementen is het wetsvoorstel op onderdelen gewijzigd:

- Wajongers die duurzaam geen mogelijkheden hebben gaan er direct op vooruit als zij gaan werken.
- De termijn waarbinnen het garantiebedrag kan herleven is verlengd naar 12 maanden.
- Wajongers die werken met loondispensatie worden altijd aangevuld tot het loon dat ze zouden hebben ontvangen zonder loondispensatie.
- De Kamer roept de regering op, op korte termijn te komen tot heldere en goede voorlichting over deze harmonisatie en de gevolgen daarvan richting de mensen die gebruikmaken van de Wajong, en hierbij cliëntenorganisaties en UWV te betrekken.

Werkloosheid

Als gevolg van de coronacrisis zal de werkloosheid dit jaar en volgend jaar sterk toenemen. De WW-uitgaven ademen met de werkloosheid mee. De recessie zal ook in de jaren na 2021 zichtbaar zijn in de WW-uitgaven. Dit komt doordat de economie tijd nodig heeft om te herstellen. Daarnaast kan een WW-gerechtigde nog tot twee jaar na aanvang recht hebben op een WW-uitkering. De piek van de uitgaven vindt plaats in 2022: € 6,8 miljard op jaarbasis. Daarna lopen de WW-uitgaven weer geleidelijk terug.

Het WW-volume gaat het komende jaar scherp stijgen tot 314.000 uitkeringsjaren in 2021. Ook in 2020 stijgt het volume flink ten opzichte van vorig jaar. De sterkste toename van het aantal WW-uitkeringen vindt dit jaar plaats: van 223.000 uitkeringen ultimo 2019 naar 340.000 eind 2020. Deze toename komt voornamelijk door de hoge WW-instroom in 2020 (522.000). Omdat een aanzienlijk deel van de instromers in het tweede deel van 2020 instroomt, tellen deze mensen maar deels mee in de uitkeringsjaren over heel 2020. In 2021 neemt het aantal uitkeringen verder toe naar 415.000. Deze toename is wel beperkter. Dit komt met name door de fors hogere uitstroom. Dit zijn bijvoorbeeld mensen die in 2020 zijn ingestroomd, en in 2021 uitstromen omdat de maximale duur van hun WW-recht is verstreken of omdat ze nieuw werk hebben gevonden.

Het meest kwetsbaar voor de gevolgen van de crisis zijn mensen die geen vast dienstverband hebben. Dit zijn mensen met flexibele contracten, veelal jongeren, in sectoren die te maken hebben met een grote terugval in de vraag naar werk, zoals de horeca, de cultuursector en de detailhandel.

Continueren tijdelijke overbruggingsregelingen

Vanwege de impact van Corona op de werkgelegenheid continueert het kabinet de tijdelijke overbruggingsregelingen Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers) en de NOW (tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid).

Ondernemers van wie het inkomen als gevolg van de coronacrisis onder het sociaal minimum is geraakt, kunnen via de Tozo een beroep doen op ondersteuning voor levensonderhoud in de vorm van aanvullende bijstand. Daarnaast kunnen zelfstandigen met een liquiditeitsprobleem een lening voor bedrijfskapitaal aanvragen. De Tozo betreft een tijdelijke regeling en vanaf 1 juli 2021 is het niet langer mogelijk een aanvraag voor levensonderhoud of bedrijfskapitaal op grond van de Tozo in te dienen.

De NOW (tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid) is in het voorjaar van 2020 ingevoerd als gevolg van Corona. De regeling is bedoeld om werkgevers die te maken hebben met omzetverlies als gevolg van corona tegemoet te komen. Hierdoor kunnen zij hun werknemers in dienst houden. De regeling is in juni 2020 verlengd met vier maanden en vervolgens met 9 maanden tot 1 juli 2021. Deze derde tranche kent een aflopende tegemoetkoming van de loonsom en biedt ruimte de loonsom te laten dalen zonder dat dit ten koste gaat van de subsidie. De eerste drie maanden wordt 80% uitgekeerd waarna iedere 3 maanden het uitkeringspercentage met 10 procent-punt afneemt. Tevens geldt dat vanaf 1 januari 2021 het omzetverlies tenminste 30 procent moet zijn.

Het kabinet zal zowel de NOW als de Tozo in fases verantwoord aanscherpen en specifiekere inrichten, met meer ruimte voor herstructurering.

Scholingsmaatregelen

Het kabinet verlengt de regeling 'Tijdelijk scholingsbudget UWV 2019' vanaf 2021 met één jaar. Voor 2021 zal € 8 mln. beschikbaar zijn voor het financieren van scholing voor WW-gerechtigden richting een krapteberoep. Daarnaast heeft het kabinet € 18 mln. extra

beschikbaar gesteld voor het scholingsbudget in 2021 als onderdeel van het Steun en herstellepakket om de economische gevolgen van de coronacrisis op te vangen.

Via NL leert door krijgen mensen de mogelijkheid om kosteloos (online) om- en bijscholing en ontwikkeladviezen te ontvangen. In 2021 is er ruim € 95 mln. beschikbaar voor de subsidieregeling NL leert door. Dit betreffen middelen ten behoeve van online scholing (€ 42 mln) en ontwikkeladviezen (€ 30 mln.). Een gedeelte van de middelen is bestemd voor het afrekenen van in 2020 gestarte activiteiten.

Naast de scholingsmaatregelen die voortkomen uit het steun- en herstellepakket als gevolg van Corona werkt het kabinet door aan de invoering van de STAP-regeling (Stimulans Arbeidsmarktpositie). Deze regeling vervangt de huidige fiscale aftrek voor scholing.

Ziekte en zwangerschap

Vanaf 2021 zet het kabinet in op enkele verruiming in voor ouderschapsverlof en onderzoekt het kabinet het gebruik van de no-risk polis.

Wet arbeid en zorg

In 2021 treft het kabinet voorbereidingen voor de uitvoering van de Wet betaald ouderschapsverlof die in augustus 2022 ingaat. Ook wordt de doelgroep van het geboorteverlof uitgebreid met partners uit de categorie niet-verzekerde werknemers. Naar verwachting wordt het wetgevingsproces in 2021 afgerond. Vanaf augustus 2022 voert het kabinet 9 weken deels betaald ouderschapsverlof in (met een uitkering tot 50% van maximum dagloon voor beide ouders).

No-risk polis

Er lopen verschillende onderzoeken naar de no-riskpolis. Zo wordt onderzocht hoe de bekendheid van de no-riskpolis vergroot kan worden. Ook wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn om de no-riskpolis eventueel uit te breiden naar een groep chronisch zieken die weliswaar een hoger risico op verzuim heeft, maar niet onder de no-riskpolis valt. De Tweede Kamer wordt voor de zomer 2021 geïnformeerd over de uitkomsten van deze onderzoeken.

De raming van de ZW-uitgaven en respectievelijke uitname bij gemeenten voor de no-riskpolis wordt in 2021 herijkt op basis van realisaties 2019 en 2020. Daarnaast is in het kader van het Breed Offensief een wetsvoorstel voorbereid om onder andere administratieve knelpunten rondom de no-riskpolis weg te nemen. Dit wetsvoorstel is op 13 februari 2020 ingediend bij de Tweede Kamer. Hiermee wordt geregeld dat gemeenten de loonkostensubsidie aan de werkgever niet meer hoeven stop te zetten bij ziekte en UWV de loonkostensubsidie bij ziekte niet langer hoeft uit te keren aan werkgevers. De middelen voor de no-riskpolis die hierop betrekking hebben, vloeien hiermee terug van de Ziektewet (UWV) naar gemeenten.

Kinderopvang

Het kabinet zal met ingang van 2021 een aantal wijzigingen doorvoeren in De wet Kinderopvang en zet het kabinet in op een breed onderzoek naar nieuwe scenario's voor de kindvoorzieningen.

Verzamelwet kinderopvang

Het kabinet gaat de Wet kinderopvang op enkele punten aanpassen. Zo wordt het recht op kinderopvangtoeslag uitgebreid voor huishoudens waarin de ene partner werkt en de andere partner een permanente Wlz-indicatie heeft. Daarnaast wordt de werkloosheids termijn van de kinderopvangtoeslag voor zwangere vrouwen verlengd. Als de vrouw werkloos raakt rondom

de uiterekende datum van bevalling, houdt het huishouden langer recht op kinderopvangtoeslag. De beoogde inwerkingtredingsdatum is 1 januari 2021.

Naast het verbetertraject kinderopvangtoeslag worden naar aanleiding van de kabinetsreacties op de Interdepartementale Beleidsonderzoeken (IBO) Deeltijdwerk en Toeslagen door middel van een Scenariostudie Vormgeving Kindervoorzieningen diverse scenario's uitgewerkt voor het vormgeven van een toekomstig stelsel van kindvoorzieningen. Daarbij wordt ook gekeken naar alternatieven voor kinderopvangtoeslag. Dit met als doel om de deeltijdfactor van vrouwen te verhogen.

Ouderparticipatiecrèches

Ouderparticipatiecrèches (opc's) worden als kindercentrum onder de Wet kinderopvang (Wko) gebracht. Twee kwaliteitseisen - de opleidingseis voor beroepskrachten en het vastegezichtencriterium - uit de Wko zullen voor opc's niet gelden. Daarvoor in de plaats moeten de opc's aan alternatieve kwaliteitseisen voldoen. De inwerkingtreding staat gepland voor 1 juli 2021.

Subsidies

Voor 2021 is € 2,1 mln. beschikbaar voor subsidies. Het betreft subsidies voor projecten gericht op verbetering van de kwaliteit van kinderopvang, ondersteuning van de ouders en ondersteuning van de sector. Er wordt een bijdrage verleend aan de campagne ter bevordering van de beroepstrots van kinderopvangmedewerkers en het versterken van de beeldvorming over het werken in de kinderopvang. Ook wordt een bijdrage verleend in het kader van de professionalisering van de sector (Expertisecentrum Kinderopvang) en het inzicht verschaffen in de kostprijs van kinderopvang.

Pensioenen

In 2021 werkt het kabinet verder aan de vernieuwing van het aanvullend pensioenstelsel. Streven is ingang van de wet per 1 januari 2022. Naast afspraken over herziening van het tweede pijler pensioen, bevat het pensioenakkoord afspraken over een minder snelle stijging van de AOW-leeftijd en duurzame inzetbaarheid die eraan moeten bijdragen dat mensen hun AOW-leeftijd gezond werkend kunnen bereiken; ook degenen die zwaar werk verrichten. Het kabinet stelt € 1 mld. beschikbaar in de periode 2021 tot en met 2024 voor het faciliteren van sectorale maatwerkafspraken rondom duurzame inzetbaarheid, langer doorwerken en eerder uittreden.

In 2020 is het wetsvoorstel 'RVU, verlofsparen en bedrag ineens' ingediend bij de Tweede Kamer (RVU staat voor Regeling Vervroegd Uittreden). Dit wetsvoorstel regelt een tijdelijke vrijstelling van de RVU-heffing (tot een bepaald bedrag) waardoor vervroegde uittreding mogelijk wordt gemaakt voor werknemers die niet in staat zijn werkend de AOW-leeftijd te bereiken. Daarnaast wordt de mogelijkheid geïntroduceerd om op de pensioeningangsdatum een deel van de waarde van de aanspraken op ouderdomspensioen als bedrag ineens op te nemen. Tot slot wordt de bestaande regeling waarbij werknemers fiscaal gefaciliteerd vakantieverlof en compensatieverlof kunnen opsparen verruimd. De beoogde inwerkingtredingsdatum voor de versoepeling van de RVU-heffing en verlofsparen is 1 januari 2021 en voor bedrag ineens 1 januari 2022.

Integratie en maatschappelijke samenhang

Implementatie Veranderopgave Inburgering

Het kabinet is voornemens om per 1 juli 2021 het nieuwe inburgeringsstelsel in werking te laten treden. In het nieuwe stelsel krijgen gemeenten de regie over de uitvoering van inburgering. In 2021 zullen zij zich bezighouden met het inrichten van het inburgeringsbeleid en de implementatie van het nieuwe stelsel. VNG en Divosa begeleiden gemeenten bij deze

implementatie en worden hierin financieel ondersteund door SZW. Voor de invoering van het stelsel ontvangen gemeenten eenmalig € 36,5 mln. Voor hun rol in het nieuwe stelsel is structureel € 35,2 mln. extra beschikbaar gemaakt, naast de € 70 mln. die in het regeerakkoord beschikbaar is gesteld.

Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt

In het programma Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA) wordt tot en met 2021 in een achttal pilots onderzocht 'wat werkt' om de arbeidsmarktpositie en -participatie van mensen met een niet-westerse migratieachtergrond te verbeteren. In 2021 zijn 6 van de 8 pilots afgerond, 2 pilots lopen door tot in 2022. De lessen uit deze pilots worden in samenwerking met gemeenten, UWV, onderwijsinstellingen, de sociale partners en maatschappelijke organisaties verspreid en geïmplementeerd. Vanaf 2021 wordt aanvullende monitoring ingezet om veranderingen in de arbeidsmarktpositie en -participatie van mensen met een niet-westerse migratieachtergrond te meten.

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Voldoende leerplaatsen zijn topprioriteit

De coronacrisis heeft grote gevolgen voor het aantal beschikbare stage- en leerwerkplekken. Eén van de voornaamste beleidsprioriteiten van OCW is dat er in het middelbaar beroepsonderwijs voldoende stageplaatsen en leerwerkbanen zijn en blijven. De beschikbaarheid hiervan wordt gestimuleerd met een offensief en instellingen krijgen extra mogelijkheden om vervangende praktijkopdrachten of stage-activiteiten aan te bieden wanneer dit nodig is. Het kabinet stelt in 2021 €15 mln. beschikbaar voor dit offensief. Vanwege de huidige situatie op de arbeidsmarkt komt er een extra inzet om regionale adviseurs meer in te zetten, geïntensiveerd door het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en mbo. Het doel is om uiteindelijk voldoende plekken te vinden voor mbo-studenten.

Regionale afstemming over daling aantal leerlingen en studenten (krimpregio's)

In veel regio's krijgt het onderwijs te maken met krimp. Door demografische ontwikkelingen stromen er minder leerlingen in, wat het uitgangspunt van voldoende kwalitatief onderwijsaanbod binnen een acceptabele reisafstand onder druk zet. OCW heeft verschillende maatregelen genomen om schoolbesturen te ondersteunen bij het ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak. Een team van procesbegeleiders trekt bijvoorbeeld door het land om alle betrokken partijen in een aantal regio's bij elkaar te brengen en te adviseren. Dit jaar is een subsidieregeling in werking getreden om hen de komende tijd ook financieel te ondersteunen. De opgedane lessen tijdens de coronacrisis met lesgeven op afstand kunnen in de toekomst in krimpregio's mogelijk een rol van betekenis spelen bij het aanbieden van onderwijs dat maar door een zeer beperkt aantal leerlingen wordt gevolgd. Om geïsoleerde scholen structureel te ondersteunen, ontwikkelt OCW een aanvullende bekostigingsregeling. Voor een zorgvuldige implementatie van het wetsvoorstel Vereenvoudiging bekostiging vo is meer voorbereidingstijd nodig. Daarom is de beoogde inwerkingtreding hiervan, en daarmee ook van de structurele maatwerkregeling, uitgesteld naar 1 januari 2022.

Onderwijsinstellingen werken door middel van kwaliteitsafspraken mee aan de drie landelijke speerpunten: 'gelijke kansen', 'jongeren in een kwetsbare positie' en 'opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst'. De daling van leerlingen- en studentenaantallen vereist een andere aanpak van scholen en instellingen. Het kabinet werkt aan het wetsvoorstel Bestuurlijke harmonisatie beroepsonderwijs om dit te faciliteren. Deze wet stelt mbo-instellingen en vo-scholen beter in staat om bestuurlijk samen te werken, zoals in verticale schoolgemeenschappen (mbo-vo) en bestuurlijke fusies in het mbo. Vanuit het programma Sterk Beroepsonderwijs wordt ingezet op meer regionale samenwerking tussen vmbo en mbo met de arbeidsmarkt. Op plekken waar de samenwerking nog niet goed van de grond komt, worden in 2021 extra regionale begeleidingstrajecten aangeboden.

Regionaal investeringsfonds MBO wordt voortgezet

Het Regionaal investeringsfonds mbo stelt sinds 2014 middelen beschikbaar voor duurzame publiek-private samenwerking (pps) in het beroepsonderwijs. Mbo-instellingen, het

bedrijfsleven en regionale overheden kunnen samen een aanvraag indienen. Het voorstel moet bijdragen aan een betere aansluiting van beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt. Het bedrijfsleven en regionale overheden moeten in de desbetreffende regio de subsidie aanvullen met een financiële bijdrage. Voor de periode 2019-2022 wordt het fonds voortgezet zodat aangesloten wordt bij de actuele uitdagingen van het mbo. Voor de nieuwe regeling Regionaal investeringsfonds mbo 2019-2022 is in totaal € 100 mln. beschikbaar, waarvan € 22,4 mln. in 2021.

Flexibilisering kwalificatiestructuur en flexibel hoger onderwijs voor volwassenen

In 2021 wordt gekeken welke lering uit een aantal experimenten kan worden getrokken die beogen de kwalificatiestructuur verder te flexibiliseren met het oog op de veranderingen op de arbeidsmarkt en de economie. Eerder startte een aantal experimenten op het gebied van flexibel hoger onderwijs voor volwassenen. Doel van de experimenten en pilots is om kennis op te doen over de effecten van meer maatwerk en vraaggerichtheid van het aanbod op de deelname en diplomering van volwassenen in het deeltijd- en duale onderwijs. In het experiment Vraagfinanciering maakten studenten aanspraak op vouchers die werden ingezet bij bekostigde of niet bekostigde deelnemende opleidingen en hebben bekostigde instellingen meer mogelijkheden voor flexibiliteit en vraaggerichtheid. In september 2017 zijn een aantal opleidingen in de sector Zorg en Welzijn hiermee gestart. Naar aanleiding van de tussenevaluatie is in april 2019 besloten de instroom in het experiment niet te verlengen. Studenten die tot eind augustus 2019 zijn ingestroomd bij opleidingen die deelnemen aan het experiment vraagfinanciering kunnen tot het eind van het experiment (2024) aanspraak blijven maken op vouchers. De evaluatie van het experiment vraagfinanciering vindt plaats in 2021.

Geregionaliseerde kwalificaties

Bij de geregionaliseerde kwalificaties worden (vanaf leerjaar 2020/2021) keuzedelen aangeboden. Hier wordt verplicht in geëxamineerd als onderdeel van een opleiding.

Associate degree: na de zomer eerste tussenrapportage van de AD-monitor

Een Associate degree diploma vergroot de kans op een baan zonder een volledige vierjarige bacheloropleiding te moeten volgen. Dat kan voor sommigen een reden zijn om te kiezen voor een opleiding in de zorg of een andere sector met een goed arbeidsmarktperspectief. De Tweede Kamer heeft de regering verzocht hbo-instellingen op te roepen het bedrijfsleven nauw te betrekken bij de vormgeving van het onderwijsprogramma van een Ad-opleiding met het oog op het kennen en kunnen van de student. De Minister heeft een monitor toegezegd en aangegeven expliciet kwalitatief onderzoek te doen naar de betrokkenheid van het regionale bedrijfsleven bij de vormgeving van het onderwijs binnen de Ad-opleiding.

Opleiden en werken in de grensregio's

De Tweede Kamer heeft de regering eerder verzocht in samenwerking met ITEM een roadmap op te stellen voor kansrijke beroepen voor grensoverschrijdend werken. Dit vanwege de gebrekkige erkenning van diploma's en beroepskwalificaties voor grenswerkers. Deze roadmap is inmiddels door ITEM gepubliceerd en aan de relevante gremia (waaronder de Benelux landen) aangeboden. Alle roadmaps en factsheets, het rapport ten aanzien van de selectie van beroepen, het eindverslag over de aanpak en de algemene projectresultaten kunnen worden geraadpleegd op het ITEM Cross-border Portal. De regering wil zo structureel overleg met de grensinfopunten, euregio's, provincies, gemeenten, werkgevers, beroepsorganisaties en Duitse partners organiseren en op korte termijn met concrete oplossingen komen voor knelpunten in de erkenning van diploma's en beroepskwalificaties.

Samenwerking Onderwijs Jeugdhulp

De eerste midterm van het programma Met Andere Ogen is in juli 2020 gepubliceerd. Dit is een advies over hoe de samenwerking tussen de domeinen (passend) onderwijs, jeugd en zorg in de regio te verbeteren. De zogenoemde inspiratieregio's hebben ervaring opgedaan met de verschillende aanpakken van de knelpunten, waarbij de meest succesvolle landelijk kunnen worden overgenomen. In het najaar van 2020 wordt de Tweede Kamer verder geïnformeerd met een beleidsreactie.

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Het kabinet heeft besloten de overbruggingsmaatregelen te verlengen en specifiek in te richten, en als de situatie het toelaat ze daarna geleidelijk af te bouwen. Samen met een stimulering van investeringen, waarborgt het kabinet dat de aanpassingen aan de nieuwe situatie verantwoord en geleidelijk gebeuren.

Steun- en herstelpakket coronacrisis

Sinds het voorjaar van 2020 staat ook het bedrijvenbeleid vooral in het teken van de economische en maatschappelijke gevolgen van de door het virus veroorzaakte gezondheids crisis. Met de beide steunpakketten voor bedrijven heeft het kabinet maatregelen genomen om de directe schade zoveel mogelijk te beperken door het bieden van werkgelegenheids-, liquiditeits- en financieringsondersteuning om daarmee zoveel mogelijk de banen te kunnen behouden. Voor de periode vanaf 1 oktober 2020 zijn de maatregelen opgenomen in het Steun- en herstelpakket. In totaliteit gaat het voor artikel 2 op dit moment om € 5.310 mln. verspreid over de jaren tot en met 2026 en betreft het verschillende maatregelen waaronder omscholing naar tekortsectoren (€ 37,5 mln.).

Omscholing naar tekortberoepen in het mkb

Tegenover de stijgende werkloosheid die de komende tijd verwacht wordt, staat dat verschillende sectoren nog altijd hard op zoek zijn naar arbeidskrachten. In sommige gevallen vereist dat intersectorale omscholing, die bewezen moeilijk is en nog onvoldoende van de grond komt.

- In 2021 wordt € 37,5 mln. beschikbaar gesteld voor intersectorale scholing naar tekortberoepen in het mkb. Hiermee kunnen 10.000 trajecten met een gemiddeld subsidiebedrag van € 3.750,- per stuk worden gesubsidieerd, zijnde 50% van de verwachte gemiddelde kosten van een omscholingstraject van € 7.500,- per individu. De werkgever draagt zelf zorg voor de overige 50% (d.w.z. uit eigen middelen, sectorale opleidings- en ontwikkelingsfondsen of andere samenwerkingsverbanden).

Vestigings- en investeringsklimaat

Voor de toekomstige welvaart van Nederland zet het ministerie zich in om koploper te zijn op het gebied van innovatie, verduurzaming en digitalisering. Het kabinet blijft voortdurend werken aan de belangrijke vestigingsplaatsfactoren, zoals een goed functionerende arbeidsmarkt en een goede digitale en fysieke infrastructuur.

Innovatie

Innovatie staat voor vooruitgang en is de sleutel tot herstel. EZK stimuleert innovatie langs drie wegen: generiek innovatiebeleid, specifiek beleid en Europese samenwerking. Europese samenwerking op gebied van innovatie is nodig om onze ambities te kunnen realiseren. Nederland is te klein om op alle gebieden een wereldspeler te zijn. Het is daarom belangrijk dat Nederland in gezamenlijke innovatietrajecten investeert. Dit waarborgt dat we

een belangrijke rol kunnen spelen en optimaal profiteren van en bijdragen aan het herstel van de Europese economie.

Digitalisering

Als gevolg van de coronacrisis werd op grootschalige wijze omgeschakeld naar digitale alternatieven.

Voor EZK ligt de focus de komende periode op opschaling, datadeling, artificiële intelligentie, digitale connectiviteit en cyberweerbaarheid.

Hierin wordt Nederland onder andere aangemoedigd te investeren in de digitale transitie met hierbij speciale aandacht voor digitale vaardigheden.

Strategisch industriebeleid en economische veiligheid

EZK zal in 2021 intensief samenwerken met andere ministeries om de kwetsbaarheid door internationale afhankelijkheden te verkleinen en tegelijkertijd nationale veiligheid te waarborgen. In samenwerking met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport werkt EZK aan verdere versterking van de productieketen in de farmaceutische sector en het innovatie-ecosysteem rondom de topsector 'Life Sciences and Health'.

Daarnaast heeft EZK een plan opgesteld waarbij het kabinet cofinanciering levert, zodat bedrijven, universiteiten en andere deelnemers met Europese programma's sneller uit de coronacrisis accelereren: innovatiever, duurzamer en digitaler.

Een sterke basis voor Artificiële Intelligentie (AI) onderzoek en innovatie

Nederland denkt mee, doet mee, profiteert mee en is medebepaler van de richting van digitalisering. Dat vereist een continu hoog niveau van kennis. En dat vraagt om samenwerking tussen universiteiten, hogescholen, overige kennisinstellingen, het bedrijfsleven en overheden over de hele AI-waardeketen. In 2021 zet EZK in op het verder bundelen van de krachten zodat Nederland de kansen van Artificiële Intelligentie (AI) op een verantwoorde wijze kan benutten. De aanpak in 2021 is onder andere gericht op het uitbreiden van de Nederlandse AI-coalitie. Deze zet zich in voor o.a. publiek-private onderzoekslaboratoria, kennisdeling voor het MKB, samenwerking voor maatschappelijke uitdagingen (o.a. zorg, veiligheid, landbouw).

Cofinanciering EU-programma's

Het akkoord dat de Europese Raad heeft bereikt over het Meerjarig Financieel Kader 2021-2027 en Next Generation EU biedt mogelijkheden voor extra investeringen in Nederland. Het kabinet heeft € 255 mln. vrijgemaakt voor cofinanciering van deze Europese programma's, gericht op regionale ontwikkeling, onderzoek en innovatie, duurzaamheid en digitalisering. Dit biedt Nederlandse deelnemers een grotere slaagkans in de Europese calls for proposals, waarmee er meer Europese middelen worden geïnvesteerd in Nederlandse bedrijven, universiteiten en andere deelnemers. Van deze middelen wordt € 100 mln. verantwoord op artikel 1 (Digital Europe Programma, € 50 mln.) en artikel 4 (Innovation Fund, € 50 mln.).

Bijdrage aan Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's)

De Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen zijn opgericht om de regionale economische structuur te versterken. De ROM's versterken het ecosysteem in hun regio door het delen van kennis en het samenbrengen van ondernemers, kennisinstellingen en overheden. Verder investeren de ROM's in innovatieve en snelgroeiende bedrijven en stimuleren ze innovatie in het mkb op het gebied van onder meer gezondheid en duurzaamheid.

Regeldruk

De ambities van het kabinet op dit gebied zijn neergelegd in de kabinetsbrief Merkbaar betere regelgeving en dienstverlening.

RegMed XB

Een publiek privaat ondernemerschapsfonds voor regeneratieve geneeskunde RegMed XB wordt verspreid over enkele jaren. In totaal wordt er € 15 mln. beschikbaar gesteld in de vorm van een resolverende lening. Het fonds richt zich op de financiering van innovaties, bedrijvigheid en kostenbeheersing door nieuwe medische oplossingen.

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Justitie en Veiligheid

Als de Covid-19 pandemie iets helder maakt, dan is het wel hoe afhankelijk we van elkaar zijn voor onze veiligheid en ons welzijn. Grote maatschappelijke vraagstukken kunnen we alleen samen aan. Het optreden van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) is hierbij altijd aanvullend. Ook bedrijven en maatschappelijke organisaties spelen een belangrijke rol; de vlotte inrichting van de anderhalvemetersamenleving laat zien hoezeer zij de sociale orde vormen én handhaven waarbinnen we samen leven.

Programma Geweld hoort nergens thuis

Het ministerie van Justitie en Veiligheid werkt ook komend jaar samen met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en betrokken partijen aan de verdere uitvoering van het programma Geweld hoort nergens thuis om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen en tegen te gaan. De inzet is gericht op directe veiligheid voor betrokkenen in alle situaties van acute onveiligheid en op risico-gestuurde en herstelgerichte zorg om de veiligheid in gezinnen en huishoudens duurzaam te herstellen. In dat kader werken JenV, politie, Openbaar Ministerie (OM), Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en Reclassering samen voor een sluitende en samenhangende aanpak voor slachtoffers en daders. In 2021 gebeurt dit onder meer door uitvoering van een aantal praktische verbeterlagen in de afstemming van onderzoek en interventies tussen zorg en straf. Onder andere bij de start in de eerste 24 uur van een crisissituatie, bij vermoedens van strafbare kindermishandeling, ten tijde van de afstemming op ZSM (Zorgvuldig, Snel en op Maat) en in het spreekuur huiselijk geweld, of op een actieoverleg.

De jaarlijkse monitor Huiselijk geweld en kindermishandeling zal inzichtelijk maken hoe de landelijke en regionale aanpak zich tot elkaar verhouden en wat daarvan het effect is op de veiligheidssituatie binnen gezinnen. Het is belangrijk dat lichamelijk letsel bij kinderen goed wordt vastgelegd, onderzocht en geduid. Daarom wordt de kwaliteit van forensisch-medisch expertise verbeterd en wordt er landelijk gewerkt met een Handelingskader voor de inzet van (forensisch-) medische expertise bij vermoedens van kindermishandeling, in lijn met de handreiking Samenwerken bij strafbare kindermishandeling.

Vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen

De huidige jeugdbeschermingsketen is te complex georganiseerd. Kinderen die bedreigd worden in hun ontwikkeling of veiligheid moeten sneller geholpen worden. Daarom werkt JenV aan een breed gedragen toekomstscenario voor een effectievere en snellere jeugdbeschermingsketen. Dit wordt begin 2021 geleverd, samen met een plan van aanpak.

Kwetsbare personen

Een veilige rechtsstaat biedt bescherming aan kwetsbare personen. Zij zijn namelijk ook oververtegenwoordigd in de strafrechtketen en hebben vaak problemen op meerdere gebieden die elkaar versterken: zoals een licht verstandelijke beperking (LVB), schulden, psychiatrie of verslaving. Door in te zetten op deze op elkaar inwerkende risicofactoren (multiproblematiek), helpt JenV het risico op criminaliteit en recidive te verminderen. Samen

met ketenpartners, gemeenten en departementen, beproeft, onderzoekt en ontwikkelt JenV interventies en aanpakken die hieraan kunnen bijdragen.

Programma forensische zorg

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie, kunnen een psychiatrische of psychische stoornis hebben. Voor de veiligheid van de samenleving is het van belang dat zij een passende behandeling en beveiliging ontvangen. Het programma forensische zorg beoogt een nieuw en versterkt fundament voor een betere balans tussen zorg en veiligheid, met ook aandacht voor goed risicotaxatie management.

Prostitutie

Het prostitutiebeleid bestaat uit drie pijlers: regulering van de branche, versterking van de maatschappelijke positie van sekswerkers en ondersteuning van sekswerkers die de branche willen verlaten. Om de maatschappelijke positie van sekswerkers te versterken wordt de belangenvereniging van prostituees ondersteund. Ook wordt er een wettelijke grondslag gecreëerd voor anonieme en laagdrempelige prostitutiegezondheidszorg.

Dit is een uitgave van RegioPlus
15 september 2020

Meer informatie

079 323 03 19
info@regioplus.nl
www.regioplus.nl